

ПРОГРАМА
ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА
БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА
ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ПАНАГЮРИЩЕ
2021 г.-2025 г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Необходимост от разработването на програмата възниква в резултат на изисквания, поставени на Република България и останалите страни членки от Европейския съюз по отношение на грижата и хуманното отношение към животните, и конкретните механизми за овладяване на популацията на безстопанствени кучета в населените места на територията на страната.

Разработването и приемането на Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на общината се налага поради това, че проблемът със свръхпопулацията на скитащите и безстопанствени кучета е сериозен за обществото, с многостранни измерения (хуманно-медицински, ветеринарно-медицински, социално-битови, икономически и екологични).

Общинската програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище е изготвена в изпълнение на **чл. 40, ал. 1, ал. 2, ал. 3 и ал. 4 от Закона за защита на животните**. Разработването на Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета е на основание и в съответствие с приетата с Решение на Министерски съвет № 136/14.03.2019 г. **Национална програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета**.

Община Панагюрище се стреми да прилага адекватни мерки за овладяване на проблема с безстопанствените кучета, да подобри европейския облик на общината и да прилага разпоредбите на Закона за защита на животните, вменияващ на общините редица права и задължения по контрола на защитата и хуманното отношение към животните и третирането на домашните и безстопанствените кучета. Досега взетите мерки в изпълнение на Закона за ветеринарномедицинската дейност се оказват недостатъчно ефективни, поради факта, че все още не може да се намери цялостно и трайно решение на проблема с безстопанствените кучета.

За предотвратяване нарастването броя на безстопанствените кучета, което е тревожна тенденция, застрашаваща и подлагаща на риск безопасността на гражданите, общината се стреми да прилага законосъобразни мерки. В тази връзка и с цел овладяване на проблема с безстопанствените кучета се работи по метод, основан на препоръките на Световната здравна организация и съобразен с европейските изисквания. Здрави и неагресивни безстопанствени кучета се кастрират, ваксинират, обезпаразитяват и връщат на място.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА.

1. Основна цел на програмата:

Целта на тази програма е намаляване на популацията на безстопанствените кучета чрез прилагане на комплекс от мерки, при които усилията на общинската власт, природозащитните организации, ветеринарните специалисти и гражданите са насочени в една обща посока – намиране на хуманно и съвременно решение на проблема.

Формирането на конкретни цели и мерки на Програмата е извършено на базата на анализ на съществуващото състояние и специфичните местни условия и нужди. От

друга страна те са синхронизирани с изискванията, поставени в нормативната уредба на Република България и са съобразени с комплексните мерки, определени от Световната здравна организация: строг контрол върху търговията и размножаването на домашни кучета, кастрация и връщане по места на социализирани кучета, които се поемат за обгрижване от страна на граждани, организации и общини.

Основната цел на настоящата програма е да се установят дългосрочни и ефективни мерки за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище.

а) прилагане на механизмите за ефективен контрол и намаляване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината, предвидени в българското законодателство;

б) прилагане на механизмите за ефективен контрол на отглеждането, развъждането и търговията с кучета, предвидени в българското законодателство;

в) повишаване културата на отглеждане на домашни кучета и насърчаване на тяхната кастрация и регистрация.

2. Подцели:

2.1. Установяване на контрол върху популацията на безстопанствени и домашни кучета, като се гарантира здравето на хората, безопасността на градската среда и европейския имидж на България.

2.2. Редуциране броя на уличните кучета до трайно намаляване на популацията, съгласно разпоредбите на действащото законодателство.

2.3. Намаляване до минимум рисковете от разпространение на заразни заболявания, които касаят хора и животни.

2.4. Развиване на чувство за отговорност у хората при отглеждането на кучета.

3. Задачи на програмата:

3.1. Овладяване броя на безстопанствените кучета до трайното изчезване на явлениято “безстопанствени кучета” чрез анализиране, набелязване и въвеждане на мерки за отстраняване на причините, водещи до възникване и увеличаване на популацията им;

3.2. Контрол върху отглеждането на домашни кучета чрез идентификация, регистрация и въвеждане на данни за кучетата на територията на общината в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ);

3.3. Регистрация на всички обекти за развъждане на кучета на територията на общината, съгласно изискванията на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД);

3.4. Регистрация и контрол на всички търговци на кучета (обекти и/или юридически и физически лица);

3.5. Масова кастрация на безстопанствените кучета на територията на общината;

3.6. Стимулиране на кастрацията на домашните кучета на територията на общината;

3.7. Стимулиране осиновяването на безстопанствени кучета;

3.8. Повишаване на информираността и отговорността на гражданите при отглеждането, развъждането, обучението и търгуването на домашни кучета чрез изготвяне и провеждане на образователни кампании съвместно с неправителствени организации, съгласно чл. 2 от Закона за защита на животните (ЗЗЖ);

3.9. Засилване на обществения контрол и контрола на държавните органи, както и на гражданското съзнание при работата по овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на общината;

III. НОРМАТИВНА БАЗА

Настоящата програма е разработена в съответствие с Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и съществуващата нормативна уредба, визираща както преките, така и косвените проблеми, генерирани от свръхпопулацията на скитащи кучета както в населените, така и извън населените територии.

От своя страна Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище се осъществява в сътрудничество между Министерството на земеделието, храните и горите, Българската агенция по безопасност на храните и организациите за защита на животните, регистрирани по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, в чиито устави е предвидена дейност за защита на животните.

1. **Закон за защита на животните** (Обн. ДВ бр. 13/2008 г. с посл. изм. и доп.) Законът е рамков за всички животни и определя неуредени в Закона за ветеринарномедицинската дейност области като въвежда мерки за формиране и задълбочаване на разбирането на обществото относно защитата на животните.

2. **Закон за ветеринарномедицинската дейност** (Обн. ДВ бр. 87/2005 г. с посл. изм. и доп.) Задълженията на кметовете на общини по отношение на организиране на дейностите по отглеждане, развъждане на домашни любимци и кучета.

3. **Наредба № 4 от 01.02.2021 г. за прилагане на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България и за процедурите по нейното изпълнение, механизма на финансиране и отчетност**

IV. ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО И ДИНАМИКАТА НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА. АНАЛИЗ НА ОБСТАНОВКАТА

Първоначалната оценка и последващият мониторинг са от ключово значение за успеха на Програмата. Реалната информация за състоянието и динамиката на

популацията на безстопанствените кучета позволява да бъдат предприети максимално ефективни мерки и оптимизация на изразходваните ресурси.

За правилна оценка е необходимо да се идентифицират източниците на безстопанствени кучета.

Такива са:

- Свободно скитащи домашни кучета (в тази бройка влизат и кучетата от строителни обекти, стопански дворове, паркинги и т.н.);
- Изоставени от стопаните си кучета;
- Поколения на домашни кучета, резултат на неконтролирано развъждане;
- Поколения на некастрирани безстопанствени кучета.

За прилагане на Националната програма, в съответствие с която е разработена и тази на община Панагюрище, и за анализ на динамиката на популацията, следва да се извършва преброяване на безстопанствените кучета на територията на всяка община в страната.

1. Преброяването започва на централно ниво с уведомление от Министъра на земеделието, храните и горите до кметовете на общини със заложен в него срок.

2. Кметовете на общини издават заповед за извършване на преброяването. Същото се извършва от представители на общината, организации за защита на животните или от други юридически лица. В преброяването не могат да се включват участниците в дейностите по Програмата, извършващи кастрация и обработка на кучетата.

3. Преброяването се извършва веднъж на всеки две години в периода март-юни или септември-ноември.

4. При преброяването се отчита всяко куче, намиращо се на обществено място без видимо присъствие на собственик.

5. Преброяването се извършва по методика като задължително се отчита приблизителната възраст, пол, видимото здравословно състояние и наличието или липсата на видима маркировка за извършена кастрация.

6. След извършване на преброяването се съставя протокол, който се изпраща в Областна дирекция по безопасност на храните (ОДБХ). Областната дирекция обобщава данните от протоколите и ги изпраща в Българската агенция по безопасност на храните, която изготвя доклад и го публикува на интернет - страницата си. Същият доклад се изпраща в Министерството на земеделието, храните и горите.

Провеждането на социологическо проучване за броя на домашните кучета на територията на Република България се възлага от Министъра на земеделието, храните и горите.

На територията на община Панагюрище за периода 2018-2020 г. има приета Програма и план за действие към нея, в изпълнение на мерките са заловени и обработени 64 бр. безстопанствени кучета, от които 11 бр. са одомашени (предадени за отглеждане като животно-компаньон). Въпреки това не може да се отчете намаляване на броя на безстопанствените кучета, както и възможността за възникване на необоснована тяхна агресия, застрашаваща живота или здравето на хора и животни.

Проблемът с безстопанствените кучета има няколко измерения:

1.1 Здравни рискове за хората:

- безстопанствените кучета могат да бъдат преносители на болести, опасни за човека

- бяс, ехинококоза, бруцелоза, микроспория, демодекоза и др.;

- регистрирани са случаи на ухапвания на хора от кучета.

1.2. Създаване на дискомфорт сред населението:

- шумът, създаван от животните през нощта, смущава гражданите;

- тежкото положение на безстопанствените кучета травмира хората, които обичат животните.

1.3. Тежко положение на самите безстопанствените кучета:

- кучетата страдат от различни болести, глад и студ;

- много от безстопанствените животни биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани.

1.4. Безстопанствено скитащите се кучета често предизвикват и пътно-транспортни произшествия. Необходимо е да се приведе в действие ефективна система спрямо регулирането на кучешката популация, свързана с предприемането на конкретни мерки за решаване на проблема с безстопанствените кучета, намиращи се на територията на Община Панагюрище. Евтаназията е метод, който вече е отречен от ветеринарномедицинската наука и практика. Залавянето и отстраняването на кучета не се считат повече за ефективни мерки за директен контрол.

1.5. Икономическа неефективност: Действията от страна на общината до този момент за решаването на проблема са свързани с финансови разходи, а в същото време трудно се постигат реални резултати.

2. Причини и фактори за възникване на проблема

2.1. Причините за възникване на проблема са няколко:

2.1.1. Липса на контрол върху популацията на домашни кучета;

2.1.2. Недостатъчна ефективност на прилаганите досега методи и несъобразяване с комплексния характер на проблема;

2.1.3. Временното използване на кучета за пазачи на дворове, вили, строежи, гаражи и др., след което се изоставят.

2.1.4. Липса на хуманно образование за отношението към животните и грижите, от които се нуждаят – собственикът не е подготвен за проблемите, съпровождащи отглеждането на куче, в резултат на което при възникнали трудности може да го изостави;

2.1.5. Популацията се допълва и от изоставени малки, изгубени или избягали домашни кучета.

2.2. Основните фактори, определящи наличието на бездомни кучета на дадена територия са:

2.2.1. Съществуват хранителни отпадъци, които целенасочено се осигуряват от гражданите за тези кучета;

2.2.2. Съществуват изоставени и порутени постройки;

2.2.3. Пренасяне на малки кучета от селата и изоставянето им в гр. Панагюрище;

2.2.4. Изоставяне на кучета от домакинствата от съседните области и общини по републиканската пътна мрежа;

2.2.5. Ветеринарният лекар е задължен да изпраща ежемесечно по електронен път или на хартиен носител в ОДБХ справка за всички идентифицирани кучета през съответния месец.

Ясно е, че наличието на безстопанствени кучета води до проблеми. Трудно осъзнато обаче е това, че наличието на кучета по улиците е основно причинено от хората и тяхната безотговорност.

Едни от проблемите са свързани с обществеността са липсата на популяризация на проблема с безстопанствените кучета и рисковете, които крие той, недостатъчната информираност на населението относно задълженията им при отглеждането на домашни кучета, ненасърчаване на отговорното отглеждане на кучетата и тяхната кастрация, слаба активност при осиновяването им от приюти.

Други са свързани с поведението на собствениците на домашни кучета и включват безотговорно придобиване, отглеждане, размножаване и разпространение, безнадзорно извеждане и оставяне без контрол.

Кучето достига полова зрялост на 6-8 месечна възраст, ражда 2 пъти годишно средно по 5 до 8 кученца. Очевидно е, че само няколко изгонени домашни кучета са в състояние за кратко време бързо да увеличат броя на безстопанствените кучета. Ако не се вземат навременни мерки, броят им нараства докато достигне определен максимум. Този максимум се нарича „носещ капацитет на средата“ и зависи от условията на средата – количество храна, вода и възможности за подслон. При достигане на „носещия капацитет на средата“ раждаемостта и смъртността на безстопанствените кучета се изравняват, което означава, че броят им не се увеличава. Ако в тази ситуация се предприеме само отстраняване на безстопанствените кучета, ще се предизвика освобождаване на ниши, които за кратък период ще бъдат заети от други кучета – новородени или мигриращи, т.е. ще се наблюдава временно намаляване броя на безстопанствените кучета, последвано от възстановяване, пак намаляване и възстановяване – един цикличен и непрестанен процес.

Стопаните на домашни кучета не осъзнават напълно, че ако тяхното женско куче има поколение от десет малки, то отговорността по изхранването им, отглеждането и намиране на нов дом и стопанин е тяхна, както и че това не е лека задача. Така на „входа“ на популацията от бездомни кучета стоят изоставените от собствениците си кучета или тяхното нежелано потомство.

Основен проблем е притеснението за сигурността на населението, в резултат на което гражданите използват кучета за охрана – на стопански постройки, на жилища, на производствени обекти. В една част от случаите, когато отпадне нуждата от охрана, собствениците изоставят кучетата.

В голямата си част собственици не изпълняват своите задължения при отглеждане на домашните кучета, като не са ги предоставяли на регистриран ветеринарен лекар, който упражнява ветеринарномедицинска практика за издаване на паспорт, ваксинация, обезпаразитяване и регистрация чрез поставяне на микрочип и въвеждане на данните в Интегрираната информационна система на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). Това е едно от основните задължения на собствениците при отглеждане на домашните кучета, което те не изпълняват.

Популацията се попълва и от изгубени или избягали домашни животни, както и от новопридошли от други райони.

Друга група причини е свързана с дейността на развъдчиците на кучета и се състои в извършване на нерегламентирана продажба и затруднения от различен характер при осъществяването на контрол върху търговията и развъдната дейност с кучета.

Аспект на проблема с безстопанствените кучета е тяхното физиологично състояние, като същите страдат от болести, глад и студ, и биват измъчвани, малтретирани и дори убивани от граждани. Налице е недостатъчна грижа и нехуманно отношение към тях.

Овластяването на популацията на безстопанствените кучета е научно обосновано регулиране, което позволява осъществяване на контрол и намаляване на броя им до минимум.

3. Проблеми при нарастване на популацията на безстопанствените кучета

Наличието на бездомни кучета в населените места на Общината може да доведе до сериозни последствия за населението му. Най-тежките потенциални опасности са за живота и здравето на хората, тъй като необезпаразитените и неимунизирани животни могат да пренасят различни заразни и паразитни болести. Именно скитащите бездомни кучета са основен източник, разпространител и резервоар на причинители на зоонози (ехинококоза, марсилска треска, лаймска болест, бяс и др.).

Епизоотология и болести, които кучетата могат да пренасят пряко

Инфекциозни болести:

- Салмонелоза (паратиф) - това е една от най-често срещаните се инфекциозни болести по бозайниците. Причинител на заболяването са няколко типа бактерии, които са много устойчиви към външни въздействия.

- Туберкулоза - специфична, хронична инфекциозна болест, която се характеризира с появата на туберкули (възелчета) в различни органи. Болестта е разпространена повсеместно и от нея заболяват почти всички видове животни и човека.

- Бронхосептикоза (бордетелна инфекция) - заразно заболяване, което протича с признаци на бронхопневмония.

- Бяс - остра заразна болест, към която са възприемчиви всички видове животни и човека. Причинителят е вирус. Разпространява се от скитащи кучета, а в последно време и диви хищници. Заразяването става чрез ухапване.

Гъбични болести:

- Дерматомикози (трихофития, фавус, микроспория) - микотичните болести се наричат още дерматомикози, тъй като се предизвикват от гъбички и засягат кожата на почти всички видове бозайници.

Паразитни (инвазионни) болести:

- Токсоплазмоза - паразитно заболяване, с разнообразно протичане. Възприемчиви към болестта са всички диви и домашни животни. Токсоплазмозата е разпространена по цялото земно кълбо, както сред хората, така и сред животните.

- Цестодози - това са най-съвършените и най-специализираните панделковидни червеи, които паразитират предимно в топлокръвните животни – птици и бозайници.

- Ехинококоза
- Дипилидиоза
- Нематодози

Кърлежовопреносимите инфекции /КПИ/:

Бездомните и скитащи кучета представляват един от основните резервоари на зараза за някои КПИ, най-често срещана от които е Марсилската треска. Това обстоятелство изисква системни мерки за контролиране на кучешката популация.

V. МЕТОДОЛОГИЯ ЗА РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА

Успешната практика налага прилагането на регламентирания от Закона за защита на животните метод за кастрация на уличните кучета и връщането им по обитаваните от тях места до блокиране на раждаемостта - ограничаване капацитета на средата само със стерилни животни.

Съгласно препоръките на Световната здравна организация, масова кастрация, ваксинация срещу бяс, обезпаразитяване и връщане по местата на залавяне на обработените животни, са единственият ефективен начин за намаляване на възпроизводството на безстопанствените кучета.

Кастрирането на кучетата има и своите здравни и социални предимства - предпазва животните от редица заболявания, в т.ч. и от злокачествени тумори, мастити, полови инфекции, с което се удължава продължителността на живота им; успокоява животното и прави характера му по-социален; предпазва мъжките животни от бягство, изгубване и нежелани травми.

Действащото законодателство от своя страна насърчава кастрацията на домашните кучета като техните собственици са освободени от „такса за притежаване на куче”, съгласно разпоредбите на чл. 175, ал. 1 и ал. 2, т. 5 от ЗВМД.

Кучетата достигат полова зрялост на ранна възраст, бързо се възпроизвеждат и броят им нараства за кратко време. В случай, че се подходи с отстраняване на безстопанствените кучета и прибирането им в приют се наблюдава временно освобождаване на терени, които постепенно се населяват и запълват от мигриращи животни. В резултат на това този метод е неефективен и предизвиква непрекъснат цикличен процес. За разлика от него, прилагането на метода „кастрирай и върни”, при който кучетата се връщат по места, не се наблюдава този ефект, тъй като средата се запълва с вече кастрирани животни и се блокира раждаемостта.

VI. МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА И ТРАЙНО РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМА С БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА

1. Мерки за овладяване и контрол на популацията на безстопанствените кучета чрез кастрация

Подходът за овладяване популацията на безстопанствените кучета, заложен в Закона за защита на животните, включва тяхното залавяне, кастрация и връщане по места. Кастрирането на кучетата и връщането им по местата, от които са заловени няма да позволи освобождаване на ниши, защото ще са запълнени с животни, които не се възпроизвеждат, т.е. ще се блокира раждаемостта.

Програмата въвежда масова кастрация, което включва кастрация на такъв брой животни, който ще доведе до постигане на ниво не по-ниско от 50% кастрирани животни от общата популация на безстопанствените кучета в рамките на първите 12 месеца от изпълнението на Програмата и поддържане на ниво над 70% за следващите години от изпълнението ѝ.

а) Залавянето на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище се осъществява от екип за залавяне, които са преминали курс за обучение за защита и хуманно отношение към животните.

б) Акциите по залавяне на кучета се извършват по предварително изготвен и утвърден годишен график, който се предоставя за одобрение от кмета на общината. При залавянето на кучето се поставя нашийник с идентификационен номер.

в) За извършване на ветеринарномедицинските дейности заловените безстопанствените кучета се предават с приемо-предавателен протокол на амбулаторията или ветеринарен лекар, с който Общината е сключила договор.

г) Ветеринарномедицинските дейности по програмата включват поставяне на видима ушна маркировка, обезпаразитяване (външно и вътрешно), ваксинация срещу бяс, кастрация и издаване на паспорт на безстопанствените кучета.

д) Ветеринарномедицинските дейности се извършват от ветеринарни лекари, като се осигурява престой от минимум 24 часа за следоперативно възстановяване на кучетата.

е) Ветеринарните лекари удостоверяват извършените ветеринарномедицински дейности чрез водене на дневник по образец с данни за всяко куче – възраст, външни белези, пол, килограми, дати на кастрация и поставени ваксини, обезпаразитяване.

ж) След извършване на ветеринарномедицинските дейности, ветеринарният лекар преценява продължителността на следоперативния престой съобразно буква „д“, след което безстопанствените кучета се връщат по местата на тяхното залавяне, като същите предварително се съгласуват с Общината. Не се допуска връщането на кучетата в дворове на детски ясли и градини, училища, болници и в близост до площадки за игра на деца, автомагистрала и летища, съгласно чл. 48 от Закона за защита на животните.

з) В случаите на чл. 48 от ЗЗЖ или при болни и нуждаещи се от продължително лечение кучета, същите се оставят за долекуване. Евтаназия на безстопанствени кучета, се допуска при условията на чл. 179, ал. 3, т. 1, 2 и 4 от Закона за ветеринарномедицинската дейност след поставяне на диагноза при клиничен преглед и изследвания. При назначаване на евтаназия се съставя индивидуален протокол, който съдържа основанията за прилагането ѝ.

и) За върнатите по места кучета, граждани и организации за защита на животните могат да заявят желание за поемане на грижите за тях. В тези случаи те се задължават да подпишат декларация по чл. 47, ал. 3 от Закона за защита на животните и

да изпълняват изискванията на чл. 49 и 50 от ЗЗЖ, т. е. да обезпаразитяват на всеки три месеца и да реваксинират срещу бяс върнатите по места кучета, за които поемат грижи и отговорност. Задължават се да вземат мерки за предотвратяване на агресивното поведение на кучетата към хора или животни. При сигнал за агресивно поведение на куче се извършва проверка от общината с участието на регистрирани/официални ветеринарни лекари. В случай, че сигналът за агресивно поведение на куче е подаден от организации за защита на животните, последните също може да участват в проверката.

При липса на граждани и организации за защита на животните, заявили желание за поемане на грижите за тях, върнатите по места кучета са под контрола и грижите на общината.

2. Мерки за подпомагане изграждането на регионален приют за безстопанствени кучета

Регионален приют е този, който обслужва територията на две или повече съседни общини. Същият осигурява поэтапно настаняване за хуманно отглеждане и намиране на постоянен дом на обработени кучета, след обявено доказано блокиране на раждаемостта на територията на цялата страна смисъла на чл. 55 във връзка с § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за защита на животните. Дейностите в регионалните приюти се осъществяват под постоянното наблюдение на НПО, регистрирани по ЗЮЛНЦ с предмет на дейност защита на животни. Регионални приюти се изграждат в области, на чиято територия няма изградени приюти или изградените такива са с недостатъчен капацитет.

Регионален приют може да бъде изграждан и/или стопанисван от:

- две или повече съседни общини, в рамките на сключено споразумение за сътрудничество, съгласно Глава осма от Закона за местното самоуправление и местната администрация;
- юридически лица с нестопанска цел, с предмет на дейност защита на животните;
- съвместно от община и организация с предмет на дейност защита на животните или община и регистрирана ветеринарномедицинска амбулатория.

Изграждането на регионални приюти се подпомага, когато са изпълнени едновременно следните условия:

- на територията на съответните общини няма изградени общински или частни приюти или са с недостатъчен капацитет;
- на територията на всяка община е извършено най-малко едно преброяване на безстопанствените кучета в рамките на последните 3 години;

3. Мерки за контрол върху развъдниците, търговците на кучета, пазарите за животни, зоомагазините и собствениците на кучета, отглеждани като компаньони

В Република България има законова забрана за търговия с кучета от нерегистрирани обекти. Въпреки това, на лице е голямо по обем нерегламентирано размножаване, нелегален внос и търговия на кучета. Тази дейност ощетява не само обществото чрез постоянното „захранване“ на популацията от безстопанствени кучета, но и държавата чрез несъбраните данъци. Нерегламентираното развъждане и внос се извършват без надлежащия ветеринарномедицински контрол и представляват опасност за здравето на хората и животните на територията на Общината.

Особено голям проблем през последните години е осъществяването на търговия и подаряване на кучета чрез интернет-сайтовете. Тази дейност все повече се разширява, поради липсата на регистрация, което от своя страна лишава компетентните органи от възможността да осъществяват контрол и да налагат санкции. С това се задълбочава ситуацията с нарастване на броя на безстопанствените кучета. Поради тази причина е необходимо активизиране на обществената намеса и повишаване информираността на гражданите за изпълнение на задълженията и контрола в тази област. За ограничаване на подобен тип дейности би спомогнало своевременното уведомяване на Областните дирекции по безопасност на храните, като лицата, които подаряват или придобиват кучета следва да предоставят данни за новия собственик и за самото куче (име, пол, дата на раждане, паспорт, извършени ваксинации, данни за родителите на кучето).

За справяне с проблема е необходимо познаване на действащото законодателство, както и подзаконовата нормативна база в тази област. Основни актове са Закона за ветеринарномедицинската дейност, Закона за защита на животните, Наредба № 41 от 2008 г. за изискванията към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия, към пансиони и приюти за животни, Наредба № 39 от 2008 г. за условията за отглеждане на животни компаньони, съобразени с техните физиологически и поведенчески особености и други.

а) Право да осъществяват развъждане и търговия на кучета имат лицата, чиито обекти са регистрирани по чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

б) Търговия с кучета се осъществява само в развъдници и зоомагазини, регистрирани по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

в) Контролът върху развъдниците, зоомагазините и пазарите за животни се извършва съгласно чл. 59, ал. 1 от ЗЗЖ и чл. 7, ал. 1 от ЗВД.

За активизиране на обществеността във връзка с овладяване популацията на безстопанствени кучета се извършват информационни кампании, организирани от съответната община. Същите целят задълбочено запознаване с проблема, с действащата нормативна база и насърчаване на гражданската активност. Само чрез намеса от страна на обществото могат да се постигнат добри резултати. Информираността ще спомогне гражданите да регистрират своите домашни кучета, да предпочетат тяхната кастрация, да не извършват нерегламентирана търговия, при подаряване да уведомяват компетентните органи, за да могат да осъществят контрол. Следва да се засили обществената намеса, като всеки гражданин, който забележи нарушение и неспазване на изискванията да сигнализира своевременно държавните органи, които да осъществят своите правомощия и да предприемат необходимите мерки. Чрез засилване на контрола в тази област, чрез адекватни мерки и налагане на санкции могат да се постигнат задоволителни резултати за справяне с проблема.

VII. УЧАСТНИЦИ В ПРОГРАМАТА

1. Местна власт:

1.1. Общинският съвет Панагюрище - приема Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище и план за действие при изпълнението ѝ, съгласно чл.40, ал.3 от Закона за защита на животните.

1.2. Кметът на община Панагюрище организира изпълнението на програмата и ежегодно внася отчета за изпълнението ѝ пред Изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, съгласно чл. 40, ал. 4 от Закона за защита на животните.

1.2.1. Мерките за овладяване популацията на безстопанствените кучета се осъществяват чрез договор с ветеринарна клиника и/или ветеринарни лекари, упражняващи частна ветеринарномедицинска практика за: залавяне, кастриране, маркиране, ваксиниране, обезпаразитяване, връщане на място, където са заловени съгласно чл.47, ал.3 от ЗЗЖ.

1.2.2. Разглежда жалби и сигнали, свързани с кучета - компаньони и бездомни кучета;

1.2.3. Извършва проверка на сигналите и жалбите с цел разрешаването на проблемите;

1.2.4. Организира и провежда кампании за намиране собственици на кучета, за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията.

2. Ветеринарни власти, които:

2.1. Извършват системен контрол във връзка с хуманното отношение към животните.

2.2. Извършват контрол върху дейностите по програмата.

2.3. Извършват ветеринарномедицински надзор на обработените кучета.

2.4. Съдействат при изготвянето на Програмата за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище.

2.5. Съдействат за обработването на постъпилите жалби и сигнали, свързани с домашни и безстопанствени кучета.

2.6. Осигуряват свои представители за проверка на сигналите и жалбите.

2.7. Предоставят на Общинска администрация - Панагюрище списък на координатори за съдействие по места на дейностите по програмата.

2.8. Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите сигнали.

3. Организации за защита на животните (ОЗЖ):

3.1. Съдействат на общината чрез свои представители за изпълнение на мерките в програмата;

3.2. Информират се за постъпилите жалби и сигнали, свързани с кучета - компаньони и бездомни кучета;

3.3. Участват в разрешаването на проблемите, потвърдени от проверките на постъпилите жалби и сигнали от граждани;

3.4. Организируют и провеждат кампании за намиране собственици на кучета.

3.5. Могат да изграждат за своя сметка приюти, отговарящи на нормативните изисквания

3.6. Участват в съвместни кампании за намиране собственици на кучета, за хуманно отношение към животните и популяризиране на Програмата за намаляване на популацията.

4. Доброволци

4.1. Съдействат на общината за изпълнение на мерките в програмата;

VIII. ИЗИСКВАНИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПРОГРАМАТА, ДОКЛАДВАНЕ И ОТЧЕТНОСТ, УВЕДОМЯВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

1. Управление и оценка на Програмата:

а) Изпълнението на Националната програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Република България се управлява от Министъра на земеделието, храните и горите.

б) Изпълнението на общинската програма и плана за действие по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се управляват от Кмета на община Панагюрище.

Оценката за изпълнение на Националната програма се извършва на базата на осъществяването на мерките и постигането на заложените задачи чрез проследяване на стойностите на заложените индикатори за изпълнение. Оценката се реализира с оглед постигането на ефективност и ефикасност от изпълнението на Програмата.

Управлението включва наблюдение на изпълнението на заложените цели и задачи в Програмата, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни звена. В процеса на наблюдение се допуска участието на организации за защита на животните, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Оценката и наблюдението са важен елемент, който дава възможност да се анализират постигнатите резултати и възможностите за тяхното подобряване, както и предприемане на коригиращи действия.

2. Докладване и отчетност:

а) Кмета на община Панагюрище, ежегодно до 1 март внасят отчет за изпълнението на Програмата до Изпълнителния директор на Българската агенция по безопасност на храните, чрез съответната Областна дирекция по безопасност на храните. Отчетът включва информация за изпълнението на целите и задачите, очакваните резултати, мерките за финансиране, анализ на постигната ефективност и може да съдържа препоръки за подобряване изпълнението на Националната програма;

б) Изпълнителният директор на Българската агенция по безопасност на храните ежегодно до 1 април внася отчет за изпълнение на общинските програми до Министъра на земеделието, храните и горите.

в) Министърът на земеделието, храните и горите ежегодно до 30 април внася за приемане от Министерския съвет отчет за изпълнението на Националната програма.

3. Уведомяване на обществеността:

Приетата общинска програма и плана по чл. 40, ал. 3 от Закона за защита на животните се публикуват на интернет страница на общината в срок от 14 дни от тяхното приемане. При всяко изменение и допълнение, информацията следва да се актуализира.

IX. СРЕДСТВА, РЕСУРСИ И ВРЕМЕ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Източници за финансиране и материално обезпечаване на Програмата:

- Годишен бюджет на общината
- Дарения
- Финансови средства от организации за защита на животните
- Постъпления от такси, съгласно чл.175 ал.1 от ЗВМД.
- Средства от проекти
- Организации за защита на животните.
- Министерски съвет, по предложение на Министъра на земеделието, храните и горите, и Министъра на финансите, може да представи средства за изпълнение на програмата.

2. Време за изпълнение:

Срок за изпълнение на програмата 2021 г. - 2025 г.

Програмата се изпълнява съгласно чл. 40, ал. 3 от ЗЗЖ до приемането на нова Национална програма.

X. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

С прилагането на настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище се очаква да се постигнат следните резултати:

1. Качествени промени:

1.1. Повишаване на безопасността в населените места.

1.2. Регистрация, събираемост на таксите за домашни кучета и стимулиране на кастрацията им ще спомогнат за трайното решаване на проблема и овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата.

1.3. Мониторинг върху популацията на безстопанствените кучета. Овладяване на притока на нежелани животни от дома към улицата чрез кастрация.

1.4. Намаляване на социалното напрежение, породено от проблемите с безстопанствените кучета.

Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище

1.5. Утвърждаване на европейските критерии за третиране на животни.

2. Количествени подобрения:

2.1. Постепенно намаляване на популацията на безстопанствени кучета.

2.2. Увеличаване броя на регистрираните домашни кучета и съответно повишаване на постъпленията от таксата за регистрацията им.

2.3. Преброяване и мониторинг на популацията на безстопанствени кучета.

3. Критерии за изпълнение на програмата:

3.1. Брой на обработените животни.

3.2. Брой на регистрираните домашни кучета.

3.3. Брой на кастрираните кучета, които живеят на открито - по строежи, паркинги, дворове, складове и др.

3.4. Брой на кастрираните домашни кучета.

3.5. Брой на хората, които търсят съдействието на екипа за решаването на проблема с кучешката популация.

3.6. Брой на задомените кучета.

3.7. Годишен отчет за извършените дейности по Програмата и резултати, представени от Кмета пред генералния директор на Българска Агенция по Безопасност на Храните (БАБХ), съгласно чл.40, ал.2 от ЗЗЖ.

XI. МОНИТОРИНГ НА СРЕДАТА ЧРЕЗ ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Мониторингът за изпълнение на програмата се извършва с отчитане на следните индикатори:

Брой на безстопанствени кучета:

- заловени;
- маркирани;
- кастрирани;
- ваксинирани;
- обезпаразитени;
- настанени в приюти;
- върнати по места (под надзор на лица, организации за защита на животните или община);
- осиновени;
- евтаназирани;
- умрели.

Брой на домашни кучета:

Програма за овладяване на популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище

- регистрирани;
- кастрирани.

Брой извършени проверки, както и:

- подадени сигнали, молби и жалби;
- констатирани нарушения;
- дадени предписания;
- съставени актове за установяване на административни нарушения и наказателни постановления.

Резултатите от извършения мониторинг се подават в отчет към БАБХ.

Настоящата Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Панагюрище е изготвена съгласно чл.40, ал.1, ал.2, ал.3 и ал.4 от ЗЗЖ, приета е с Решение № 261 от 30.06.2021 год., по Протокол № 23 на Общинския съвет и влиза в сила, след приемането ѝ от Общински съвет - Панагюрище.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
КЪМ ПРОГРАМА ЗА ОБЛАДЯВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА НА БЕЗСТОПАНСТВЕНИТЕ КУЧЕТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА
ОБЩИНА ПАНАГОРИЩЕ 2021 г.-2025 г.

№	Дейност	Източник на финансиране	Срок	Индикатор за изпълнение	Отговорник
ПРЕБРОВАНЕ НА ПОПУЛАЦИЯТА ОТ БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА					
1.	Издаване на заповед за извършване на преброяване на безстопанствените кучета и определяне на екипи за извършване на преброяването	Общински бюджет; Приходи от такса за притежание на куче; Дарения	След уведомяване от Министъра на земеделието, храните и горите	Извършено преброяване и съставен протокол за ОДБХ – Пазарджик	Община Панагорище; НПО; юридически лица
КАСТРАЦИЯ, ОБЕЗПАРАЗИТВАНЕ, ВАКСИНАЦИЯ СРЕЩУ БЯС, ТРАЙНА МАРКИРОВКА И ВРЪЩАНЕ НА НЕАГРЕСИВНИ И ЗДРАВИ БЕЗСТОПАНСТВЕНИ КУЧЕТА					
2.	Заглавяне на безстопанствени кучета и транспортирането им до ветеринарна практика, съгласно чл. 42, ал.1, ал.2 и ал.3 от ЗЗЖ	Общински бюджет Приходи от такса за притежание на куче	Постоянен по график	Брой заловени безстопанствени кучета	ОП „Чистота“, Отдел „Опазване на околната среда“, Доброволци; НПО;
3.	Изпълнение на ветеринарномедицинските мерките съгласно програмата - кастрация, обезпаразитване (външно и вътрешно), ваксинация срещу бяс, трайна маркировка <i>/обработка/</i> и връщане по места на неагресивни и здрави безстопанствени кучета.	Общински бюджет Приходи от такса за притежание на куче Дарения	постоянен	Намаляване на брой на безстопанствените кучета до степен на изчезване на явлениято	Лицензиран ветеринарен лекар, лицензирана фирма за ветеринарно – медицински услуги или ветеринарномедицинска амбулатория, с които общината е сключила договор

4.	Евтаназия на неизлечимо болни животни и/или доказано агресивни животни, както и на животни участвали в инцидент, съгласно чл.179, ал.3 от ЗВД, чл.45, т.8 и чл. 51 от ЗЗЖ	Общински бюджет Приходи от такса за притежаване на кучета Дарения	постоянен	Брой кучета	Лицензиран ветеринарен лекар, лицензирана фирма за ветеринарно – медицински услуги или регистрирана ветеринарномедицинска амбулатория, с които общината е сключила договор
5.	Поддръжане и актуализация на регистър на обработените безстопанствени животни	Общински бюджет Приходи от такса за притежаване на кучета Дарения	постоянен	Брой регистрирани животни	Отдел „Опазване на околната среда“
6.	Установяване на практика за осиновяване на безстопанствени животни	-	постоянен	Брой на осиновените кучета в края на годината	Отдел „Опазване на околната среда“, Организации за защита на животните; Доброволци; Медии
7.	Провеждане на информационно-образователни кампании	Общински бюджет Приходи от такса за притежаване на кучета	постоянен	Брой участници в кампанията	Отдел „Опазване на околната среда“, Организации за защита на животните; Доброволци; Медии
8.	Осъществяване на надзорна дейност и грижа за безстопанствените кучета	Общински бюджет Приходи от такса за притежаване на кучета Дарения	постоянен	-	Доброволци; Организации за защита на животните; Община; Ветеринарни лекари

КОНТРОЛ ВЪРХУ ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ОТГЛЕЖДАНЕ, РАЗВЪЖДАНЕ И РЕГИСТРАЦИЯ НА ДОМАШНИ КУЧЕТА

9.	Актуализиране на местната нормативна уредба, съгласно действащото българско законодателство	-	При нормативна фактическа необходимост	-	Отдел „Опазване на околната среда“
10.	Поддржане, актуализация и разширяване функционалността на електронен регистър за административна регистрация на домашни кучета	-	постоянен	Брой регистрирани кучета	Отдел „Опазване на околната среда“
11.	Организиране на сигурна система за навременно подаване и получаване на информация за ветеринарна регистрация на домашните кучета	-	постоянен	Брой регистрации (ветеринарномедицинска) във ВетИС на домашни кучета	лицензиран ветеринарен лекар, лицензирана фирма за ветеринарно – медицински услуги, регистрирани ветеринарномедицински амбулатории; Отдел „Опазване на околната среда“
12.	Извършване на контролни дейности при отглеждането възпитанието на домашни кучета	-	постоянен	Брой извършени проверки	ОДБХ-Пазарджик; ветеринарни лекари, Отдел „Опазване на околната среда“, РУ-Полиция „Панагюрище“
13.	Организиране на кампании за разясняване на правата и задълженията на собствениците на домашни кучета				Община Панагюрище; НПО; Организации за защита на животните; медии и др.
14.	Определяне и изграждане на обособени места за разходка и свободно разхождане на домашни кучета				Община Панагюрище